



Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora

Journal of Maritime Research: Amphora



Gemi İnsanlarının Çalışma Koşulları Üzerine Gerçekleştirilen Yayınların Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Publications on Working Conditions of Seafarers

Araştırma Makalesi/Research Article

¹Altuğ YENGİNAR

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Denizcilik Meslek Yüksekokulu, Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Teknolojileri Bölümü, ORCID: 0000 0002 5382 4690, Sakarya/Türkiye, altugyenginar@subu.edu.tr

Özet

Gemi insanlığı yüksek risk barındıran meslek gruplarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bu mesleğin icrasında çalışma koşullarına bağlı olarak karşılaşılan güvenlik ve sağlık riskleri, hem donatanlar hem de gemi insanları açısından ciddi bir kaygı unsuru oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı gemi insanların çalışma koşullarına ilişkin akademik literatürün yapısal özelliklerini ortaya koymaktır. Bu çerçevede, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak Web of Science veri tabanında gemi insanların çalışma koşullarına ilişkin olarak ulaşılan toplam 97 akademik yayın analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonucunda elde edilen bulgular gemi insanların çalışma koşulları konusunun yalnızca fiziksel riskler bağlamında değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal riskler bağlamında da ele alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bulgular mevcut literatürün niceliksel olarak görece sınırlı bir düzeyde olduğunu ve gemi insanların çalışma koşullarına yönelik akademik ilginin artırılmasına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gemi İnsanları, Çalışma Koşulları, Bibliyometrik Analiz, Denizcilik Sektörü.

Abstract

Seafaring is regarded as one of the high-risk occupational groups. The safety and health risks arising from the working conditions inherent in this profession constitute a significant concern for both shipowners and seafarers. The primary aim of this study is to reveal the structural characteristics of the academic literature concerning the working conditions of seafarers. In this context, a total of 97 academic publications retrieved from the Web of Science database on the working conditions of seafarers were analyzed through bibliometric analysis. The findings obtained from the analysis indicate that the issue of seafarers' working conditions should be addressed not only in terms of physical risks but also in relation to psychological and social risks. Moreover, the results reveal that the current body of literature remains relatively limited in scope, underscoring the need for greater academic attention to the working conditions of seafarers.

Keywords: Seafarers, Working Conditions, Bibliometric Analysis, Maritime Industry.

1. Giriş

Bilimsel çalışmaların genel eğilimlerini ve bu çalışmalar arasındaki bağlantıları bibliyografik veriler ışığında analiz eden bibliyometrik yöntem, ilk olarak Wyndham Hulme tarafından "İstatistiksel Bibliyografi" adıyla ortaya koyulmuştur. Bu yöntem, kitaplar ve diğer medya iletişim araçlarının matematiksel ve istatistiksel teknikler kullanılarak incelenmesini amaçlamaktadır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik yöntem belirli bir alandaki dergiler, yayınlar, araştırmacılar ve kavramlar arasındaki ilişkileri analiz ederek, o alanın entelektüel ve kavramsal yapısına dair değerli veriler sunulmasına olanak sağlamaktadır (Üsdiken & Pasadeos, 1995).

Bibliyometrik analiz elektronik veri tabanlarından bibliyografik verilerin indirilmesi ve bu verilerin çeşitli göstergeler kullanılarak analiz edilmesiyle gerçekleştirilir (Lazarides vd., 2023). Bu yöntemde yayın ve atıf sayısı gibi metrikler kullanılarak bilimsel üretkenlik ve etki değerlendirilir (Ellegaard ve Wallin, 2015). Bunlarla birlikte, anahtar kelime dinamikleri ve eş-kelime analizi yayınlar arasındaki tematik ilişkileri belirlemek için kullanılır (Kaparathi, 2005).

Gemi insanı kavramı en yalın ifadelerden biriyle gemi üzerinde çalışan profesyonelleri tanımlamaktadır. Bu profesyoneller deniz taşımacılığı, balıkçılık, gemi işletimi ve yönetimi gibi çeşitli denizcilik endüstrileri için itici bir güç olarak kabul edilmektedir (Park, 2016). ILO (International Labour Organization, Uluslararası Çalışma Örgütü) tarafından yayımlanan Maritime Labour Convention'a (Denizcilik Çalışma Sözleşmesi) göre gemi insanı, bu sözleşmenin uygulandığı bir gemide herhangi bir kapasitede istihdam edilen, çalıştırılan veya çalışan herhangi bir kişiyi ifade etmektedir (ILO, 2006). Birleşik Krallık ulusal mevzuatı incelendiğinde gemi insanının, kaptan da dahil olmak üzere bir gemide herhangi bir kapasitede istihdam edilen, çalıştırılan veya çalışan ve normal çalışma yeri bir gemi olan herhangi bir kişiyi ifade ettiği görülmektedir (UK Maritime and Coastguard Agency, 2022). Türk ulusal mevzuatı incelendiğinde ise, bir hizmet akdine dayanarak gemide çalışan kaptan, zabıt ve tayfalar ile diğer kimselerin, gemi insanı olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır (Deniz İş Kanunu, 1967).

Çalışma koşulları işgörenlerin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı üzerinde doğrudan etkilidir. Bir kişi yaptığı işten memnun olduğunda, kendini motive ve verimli hissettiğinde ve iş üzerinde kontrol sahibi olduğunu düşündüğünde, iş ortamındaki imkânlarla karşılaşılan zorluklar arasında sağlıklı bir denge kurulmuş olur (Csikszentmihalyi, 2013; Engeser ve Rheinberg, 2008). Bu denge işgörenin psikolojik ve fiziksel sağlığıyla doğrudan ilişkilidir. Ayrıca, iş ortamındaki "iyi oluş" halinin mutluluk, stres seviyesi ve kan basıncı üzerinde olumlu etkiler

yarattığı gözlemlenmiştir (Nakamura ve Csikszentmihalyi, 2009). Buna karşılık, olumsuz çalışma koşulları ise işgören sağlığı üzerinde önemli olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. İş kazaları, meslek hastalıkları, kötü ergonomiden kaynaklanan kas-iskelet sistemi sorunları, stres, tükenmişlik, anksiyete, depresyon, hareketsiz yaşam tarzı, uyku bozuklukları ve kronik yorgunluk olumsuz çalışma koşullarına bağlı olarak gelişen sağlık sorunları arasında yer almaktadır (Carotenuto vd., 2012; Bakker ve de Vries, 2021; Wagman vd., 2015).

Dünya ticari denizcilik sektöründe çalışan 1 milyon 800 bin gemi insanı küresel tedarik zincirinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu gemi insanları dünya genelinde 75 binden fazla gemide hizmet vermektedir (Hayes-Mejia ve Stafström, 2024). Gemi insanlığı yüksek riskli bir meslek olarak kabul edilmektedir ve gemide çalışmanın güvenlik ve sağlık boyutları, hem donatanlar hem de gemi insanları için büyük bir endişe kaynağı oluşturmaktadır (ILO, 1996). Gemi insanları birkaç ay sürebilen görev süreleri boyunca gemiyi ikinci evleri olarak benimserler. Sağlıkları ve yaşam koşulları, büyümeye ve önem kazanmaya devam eden küresel bir endüstrideki çalışma koşullarından etkilenmektedir. Malların etkili ve hızlı taşınmasına yönelik artan gereksinim, gemilerdeki teknoloji ve iş organizasyonunda sürekli değişimi zorunlu kılmakta ve sağlık ile güvenlikle ilgili yeni maruziyetlere yol açmaktadır (Jensen vd., 2006).

Gemi insanlığı genel olarak tarihsel süreç boyunca kendine özgü düzenlemeler ve özel yasal çerçevelerle güvence altına alınmış bir meslek dalı olarak varlık göstermiştir. Zorlu çalışma koşulları ve donatanlar ile gemi insanları arasındaki güç dengesizliği gemi insanlarının haklarının korunmasını zorunlu hale getirmiştir (Carey, 2017). Özellikle yabancı bayraklı gemilerde çalışmak ve uluslararası çalışma ortamına uyum sağlamak, gemi insanlarının haklarının donatanların çıkarlarına uygun şekilde ihlal edilmesine yol açabilecek riskler taşımaktadır (Aguda, 2017). Ayrıca gemi insanlığı, çalışma koşullarının doğası gereği sosyal izolasyonun en yoğun yaşandığı meslek alanlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Aylar boyunca sadece meslektaşlarıyla iletişim kurarak yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaları, gemi insanlarının sosyal etkileşimlerini büyük ölçüde sınırlandırmaktadır (Yorulmaz, 2018).

Bu çalışmada gemi insanlarının çalışma koşullarına ilişkin yayınların bibliyometrik analizinin yapılmasının temel nedeni; denizcilik sektöründe, başta teknolojik gelişmeler olmak üzere, hızla değişen yapısal dinamikler ve küreselleşmenin etkisiyle birlikte mesleki yaşam kalitesi,

insan onuruna yakışır iş olanakları ile iş sağlığı ve güvenliği gibi konuların yeniden ön plana çıkmasıdır.

Gemi insanların gemilerde maruz kaldıkları olumsuz çalışma koşulları sadece gemi insanlarını olumsuz yönde etkilemekle kalmayıp, aynı zamanda dünya ticareti açısından büyük öneme sahip deniz taşımacılığının verimliliğini ve rekabet gücünü de olumsuz yönde etkilemektedir. Dolayısıyla, gemi insanların çalışma koşullarına yönelik akademik yayınların bir analizine ihtiyaç duyulmasının temelinde hem gemi insanların refahının artırılması hem de sektörün sürdürülebilir gelişimine katkıda bulunma amacı yatmaktadır.

Gemi insanların çalışma koşullarına odaklanan akademik yayınlara ilişkin gerçekleştirilecek bir bibliyometrik analiz, hem araştırmacıların hem de uygulayıcıların ihtiyaç duyduğu disiplinlerarası verilerin ortaya koyulmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, bu veriler sektörel politika geliştirme süreçlerinde ve uygulamalarda iyileştirmelere de zemin oluşturacaktır.

2. Literatür Araştırması

Gemi insanların çalışma koşullarına yönelik bibliyometrik analiz konusuna odaklanan akademik çalışmalar ile bu konuyla ilişkili yayınlara yönelik literatür araştırması gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma sonucunda ulaşılan çalışmalar ve elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir. Bu çerçevede:

Jensen vd. (2006), gemi insanların kendi sağlık durumlarına ilişkin algılarını ve çalışma koşullarının temel özelliklerini incelemek amacıyla, son görev dönemlerine dair veriler içeren bir anket çalışması gerçekleştirmiştir. Ankete 11 ülkeden toplam 6461 gemi insanı katılmıştır. Araştırmada, gemi insanların sağlık durumlarını genellikle iyi olarak değerlendirdikleri, ancak bu değerlendirmelerin hangi ülkeden geldiklerine bağlı olarak önemli ölçüde farklılık gösterdiği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, çalışma koşullarının ülkeler arasında farklılık gösterdiği ancak bu farklılıkların gemi insanların genel çalışma koşullarını tam olarak yansıtmadığı ifade edilmektedir. Ayrıca, çalışma programlarının gemi insanların sağlık durumu ve sosyal yaşamı üzerindeki etkilerini daha kapsamlı biçimde ortaya koyabilmek için ileri düzeyde araştırmalara ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır.

Oldenburg vd. (2010), gemi insanların çalışma koşullarına bağlı olarak çok çeşitli mesleki ve sağlık tehlikesine maruz kaldıklarını ifade etmektedir. Denizcilik alanındaki uzman görüşleri ve PubMed veri tabanında (tıbbi ve biyomedikal literatüre ilişkin veritabanı) gerçekleştirilen literatür taramasına dayanan araştırmalarda, yaralanmaları önlemeye yönelik son gelişmelere

rağmen, denizdeki olumsuz çalışma ve yaşam koşulları ile güvenlik protokollerine uyumsuzlukların hâlâ başlıca yaralanma ve ölüm nedenleri arasında yer aldığı belirtilmektedir. Ayrıca, denizcilikte kardiyovasküler hastalıklara bağlı ölümlerin, denizde artan risk faktörleri ve sınırlı sağlık hizmetlerine erişim nedeniyle daha da önemli bir sorun haline geldiği vurgulanmaktadır. Gemide maruz kalınan stres, yüksek iş yükü, kronik yorgunluk ve sosyal izolasyon gibi faktörlerin ise gemi insanlarının genel sağlık durumunu olumsuz yönde etkilediği ifade edilmektedir. Bunlarla birlikte, bulaşıcı hastalıkların denizcilik sektöründe hâlâ önemli bir mesleki risk unsuru olmaya devam ettiği belirtilmektedir. Zorlayıcı çevresel koşullar ve yoğun iş yükü nedeniyle, gemi insanlarının hem denizde hem de karada yeterli dinlenme süresine ve sosyal-psikolojik iyilik hallerini destekleyecek eğlence faaliyetlerine ihtiyaç duyduğu vurgulanmaktadır.

Jiang vd. (2021), 1997-2020 yılları arasında yayımlanan gemi insanlarının sağlığına yönelik araştırmaları haritalandırmıştır. Bibliyometrik analiz için toplam 120 yayın toplanmıştır. Temel araştırma odakları mesleki sağlık farklarının karşılaştırılması, hastalık nedenleri ve önlenmesi, sağlık risk faktörleri ve müdahaleleri ile iş sağlığı ve güvenliği konularıdır. Araştırma eğilimlerindeki değişimler, gemi insanlarının fiziksel sağlığından fiziksel ve zihinsel sağlıklarına, ardından ise sağlıktan iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bir kayma olduğunu göstermektedir.

Sharma (2021), "gemi insanı" ve "stres" anahtar kelimelerini kullanarak gemi insanları arasındaki stresle ilgili araştırma eğilimlerini ortaya çıkarmak amacıyla bir analiz gerçekleştirmiştir. 2001-2020 yılları arasında Scopus veri tabanında insan stresi temelli 6 bin 211'den fazla makale yayımlandığı, ancak bu makalelerden sadece 136'sının gemi insanlarındaki stresle ilgili olduğu, bunun da insan stresi temelli makalelerin yalnızca %2,18'ine denk geldiği ifade edilmektedir.

Adebisi vd. (2022), gemi insanlarının kendi kendine ilaç kullanımı (self-medication) konusu hakkında bibliyometrik analiz gerçekleştirmiştir. Web of Science ve Scopus veri tabanlarında "seafarers" (gemi insanları) ve "self-medication" (kendi kendine ilaç kullanımı) anahtar kelimeleriyle tarama gerçekleştirilmiştir. Gemi insanları arasında kendi kendine ilaç kullanımının tehlikelerine rağmen, veri tabanlarında hiçbir özgün araştırma bulunamadığı ifade edilmektedir. Bu konuda güncel ve kapsamlı araştırmalara acil ihtiyaç duyulduğu ve konunun mevcut durumunun daha iyi anlaşılmasının, gemi insanları arasında ilaçların kötüye kullanımını azaltmaya yönelik strateji ve müdahalelerin geliştirilmesine katkı sağlayacağı belirtilmektedir.

Yorulmaz vd. (2022), denizcilik alanındaki örgütsel davranış konusuyla ilgili Türk ulusal literatüründeki yayımlanmış tezlerin ve makalelerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmiştir. Çalışmada ulaşılan bulgulara göre en çok makale 2020 yılında, en çok tez ise 2010, 2013 ve 2019 yıllarında yayımlanmıştır. Çalışmanın, denizcilik alanında örgütsel davranış konusuna yönelik ulusal literatürde yer alan tez ve makalelerin mevcut durumunu analiz ederek, eksiklikleri belirlemeyi ve araştırmacılara rehberlik etmeyi amaçladığı ifade edilmektedir.

Yorulmaz ve Canbaz (2023), Türk ulusal literatüründeki gemi insanları ile ilgili yayımlanmış akademik çalışmaları bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiştir. Bu çerçevede, araştırmada 2006-2023 yılları arasında ulusal literatürde yayımlanmış 20 çalışma incelenmiştir. Söz konusu çalışmalar 13 makale, 6 yüksek lisans tezi ve 1 doktora tezinden oluşmaktadır. Gerçekleştirilen araştırmayla gemi insanlarını konu alan ulusal literatürdeki çalışmaların analiz edildiği ve böylece denizcilik alanına katkı sağlandığı ifade edilmektedir.

Ay vd. (2024), izolasyon, zorlu çalışma programları, ağır çalışma koşulları ve sevdiklerinden uzak kalma gibi denizciliğin özgün zorlukları nedeniyle 1 milyondan fazla gemi insanının maruz kaldığı stres, depresyon, yorgunluk, tükenmişlik ve umutsuzluk gibi psikolojik sorunların akademik literatürdeki yansımalarını kapsamlı bir bibliyometrik analizle incelemiştir. İnceleme kapsamında, bibliyografik veriler Web of Science ve Scopus veri tabanlarından toplanmış, ardından belirlenen toplam 318 çalışma R yazılımının bibliyometrik aracı ve Excel tabanlı sistematik içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Gerçekleştirilen bibliyometrik analizle, denizcilik psikolojisine dair gelişen eğilimler, araştırma metodolojileri ve kritik tematik kümeler ortaya koyularak, gemi insanlarının ruh sağlığının akademik araştırmalarda artan önemi ve denizcilik sektöründe bütüncül müdahalelere duyulan ihtiyaç vurgulanmıştır.

Umasangadji vd. (2024), denizcilik sektöründe gemi insanlarının bulunabilirliği ve ihtiyacındaki dalgalanmaları araştırmak amacıyla literatürü sistematik bir şekilde incelemiş ve bibliyometrik bir analiz gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen bibliyometrik analizin gemi insanı arz ve talep dinamikleri üzerine süregelen akademik tartışmalara katkı sunduğu, ayrıca bu alanda bilinçli kararlar alınmasına ve gelecekteki araştırmalara sağlam bir temel oluşturduğu ifade edilmektedir.

Hayat vd. (2024), gemi insanlarının karşılaştığı psikolojik sorunları inceleyerek mevcut araştırma durumuna dair içgörüler sunmayı ve bu alandaki yükselen konu başlıklarını belirlemeyi amaçlamıştır. R-studio ve VOSviewer gibi bibliyometrik analiz araçları

kullanılarak, 1995–2023 yılları arasında Scopus ve Web of Science veri tabanlarından elde edilen 929 makale incelenmiştir. Gemi insanlarına yönelik araştırmalarda öne çıkan anahtar kelimelerin, bu alandaki temel araştırmaların odak noktalarını ortaya koyduğu ifade edilmektedir. Özellikle, "mental sağlık" ve "otonom gemi" konularının gelecek araştırmalar için anahtar alanlar olduğu, bu doğrultuda ilgili araştırma boşluklarının tespit edildiği belirtilmektedir.

Çelik Maşalacı (2024), gemi insanlarının ruh sağlığı ve refahı üzerine yapılan araştırmaların bibliyometrik analizini gerçekleştirmiştir. Çalışmada, 2004-2023 yılları arasında yayımlanan gemi insanlarının ruh sağlığı ve refahı konusundaki araştırmalar haritalandırılmıştır. Çalışmanın sonuçlarının, araştırmacılara gemi insanlarının ruh sağlığı ve refahı üzerine daha etkili çalışmalar yapmaları için potansiyel referans dergiler, katkıda bulunan yazarlar, ortaya çıkan araştırma eğilimleri, ülkeler ve ilgili anahtar kelimeler hakkında içgörüler sağlayarak yardımcı olacağı ifade edilmektedir.

3. Yöntem

05.04.2025 tarihinde Web of Science veri tabanı üzerinden “seafarers” (gemi insanları) ve “working conditions (çalışma koşulları) anahtar kelimeleriyle “topic” (başlık, özet, sistem tarafından atanan ek anahtar kelimeler (keyword plus) ve yazar tarafından belirlenen anahtar kelimeler) ölçütü seçilerek arama yapılmıştır. Arama formülü Topic: (“seafarers” AND “working conditions”) şeklindedir.

Gerçekleştirilen arama sonucunda yayımlanma yılları 1992 ile 2025 arasında değişen toplam 97 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınların 82’si araştırma makalesi, 9’u derleme makale, 5’i bildiri ve 1’i de kitap incelemesidir. Web of Science veri tabanından ulaşılan bu yayınlar araştırmanın verilerini oluşturmaktadır.

Elde edilen verilerin bibliyometrik analizi VOSviewer 1.6.20 programı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede ortak yazar analizi, yazar atıf analizi, kaynak atıf analizi, ülke atıf analizi, kurum atıf analizi, yazar anahtar kelimelerinin ortak kullanım analizi, yayınların bibliyografik eşleşme analizi ve yazarların eş atıf analizi gerçekleştirilmiştir.

4. Bulgular

Web of Science veri tabanı üzerinden elde edilen verilerin VOSviewer 1.6.20 programı üzerinden analiz edilmesi sonucu ulaşılan bulgular aşağıda sunulmuştur.

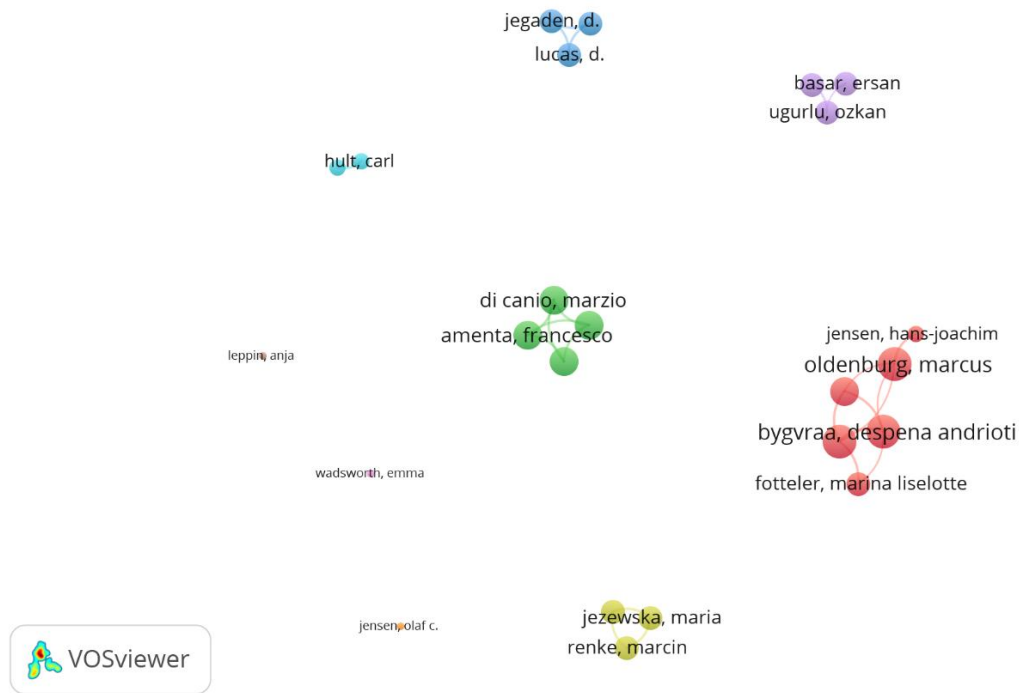
4.1. Ortak Yazar Analizi

Ortak yazar analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir yazarın en az 2 yayınının olması ve bu yayınlara en az 2 atıf alması ölçütlerine dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 269 yazardan 24'ünün bu ölçütlerini sağladığı görülmüştür.

VOSviewer üzerinden seçilen “bağlantı” ağırlığı (weights: link) ölçütüne göre oluşturulan ve ortak yazarlık ilişkilerini gösteren Görsel 1, 9 küme ve 25 bağlantıdan oluşmaktadır. Bu kümeler akademik iş birliği ilişkilerinin hem yoğunluk hem de yönelim bakımından farklı karakteristikler gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Görsel 1 incelendiğinde akademik iş birliği ilişkilerinin en fazla kırmızı kümede yoğunlaştığı görülmektedir. Bu küme toplam 6 yazardan oluşmaktadır. Ayrıca, bu küme içinde bulunan Marcus Oldenburg ve Olaf Chresten Jensen isimli yazarlar gemi insanlarının çalışma koşullarına ilişkin ortaya koydukları 4'er adet yayın ile en çok üretkenlik gösteren yazarlığı paylaşmaktadır.

Kırmızı kümeden sonra en fazla akademik iş birliğinin bulunduğu küme ise yeşil kümedir. Bu kümede toplam 4 yazar bulunmaktadır. Bu kümede bulunan Marzio di Canio, Gopi Battineni, Francesco Amenta ve Getu Gamo Sagaro isimli yazarların gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik 2'şer adet yayını bulunmaktadır.



Görsel 1. Ortak Yazarlık İlişkileri Ağı

4.2. Yazar Atıf Analizi

Yazar atıf analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir yazarın en az 1 yayınının olması ve bu yayına en az 10 atıf alması ölçütlerine dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 269 yazardan 121'inin bu ölçütleri sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve yazar atıf ilişkilerini gösteren Görsel 2, 17 küme ve 268 bağlantıdan oluşmaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) ölçütüne göre oluşturulan Görsel 2’de Marcus Oldenburg, Xaver Baur, Clara Schlaich, Cecilia Osterman, Despena Andrioti Bygvraa ve Olaf Chresten Jensen gibi yazarlar farklı renklerdeki kümelerin merkezlerine yerleşmiş konumdadır. Başka bir ifadeyle bu yazarlar, yazar atıf ilişkilerinin temel noktalarını oluşturup ağ kümelerinin merkezlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, Marcus Oldenburg, Xaver Baur ve Clara Schlaich isimli yazarlar ağ genelinin merkez noktasına yerleşmiş olup atıf ilişkilerinde bir köprü niteliği görmektedirler.

Gemi insanlarının çalışma koşullarıyla ilgili gerçekleştirilen çalışmalarda en çok atıf alan yazar 189 atıf ile Marcus Oldenburg olup, ikinci sırayı 169’ar atıf ile Xaver Baur ve Clara Schlaich paylaşmaktadır. Üçüncü sırada ise 67 atıfla Cecilia Osterman bulunurken, Anja Leppin ve Emma Wadsworth aldıkları 62’şer atıfla dördüncülüğü paylaşmaktadır.

Olaf Chresten Jensen ve Marcus Oldenburg ortaya koydukları 4’er yayınlı en çok üretkenlik gösteren yazarlığı paylaşmaktadır. Despena Andrioti Bygvraa, Özkan Uğurlu, Emma Wadsworth ve Cecilia Osterman ise ortaya koydukları 3’er yayınlı en çok üretkenlik gösteren ikinci yazarlığı paylaşmıştır. Diğer yazarların ise 1 ile 2 arasında değişen sayılarda yayınları bulunmaktadır.



Görsel 2. Yazar Atıf İlişkileri Ağı

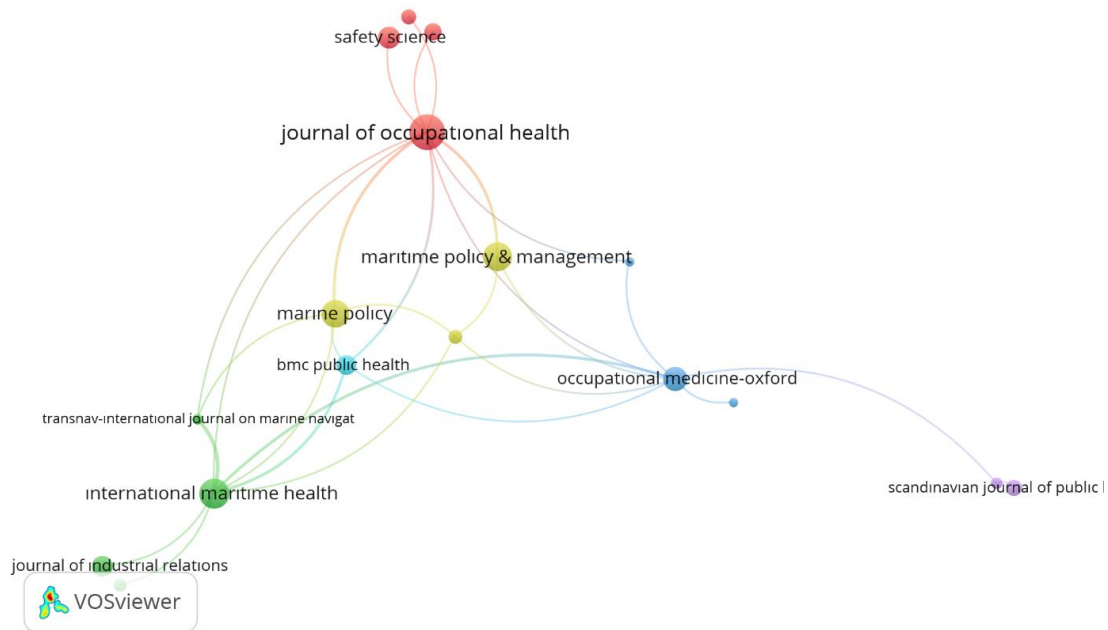
4.3. Kaynak Atıf Analizi

Kaynak atıf analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir kaynağın en az 1 yayına sahip olması ve kaynağın en az 10 atıf alması ölçütlerine dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 58 kaynaktan 22'sinin bu ölçütleri sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve kaynak atıf ilişkilerini gösteren Görsel 3, 6 küme ve 28 bağlantıdan oluşmaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) ölçütüne göre oluşturulan Görsel 3’de Journal of Occupational Health, Maritime Policy & Management, International Maritime Health ve Occupational Medicine-Oxford gibi kaynakların kaynak atıf ağı ilişkilerini ifade eden ağda farklı renklerdeki kümelerin merkezine konumlandığı görülmektedir.

Gemi insanların çalışma koşulları ile ilgili yayınlanan çalışmalarda aldığı 169 atıfla Journal of Occupational Health kaynağı birinci, 121 atıfla International Maritime Health kaynağı ikinci, 114 atıfla Maritime Policy & Management kaynağı üçüncü, 107 atıfla Marine Policy kaynağı dördüncü ve 82 atıfla Occupational Medicine-Oxford kaynağı ise beşinci sırada yer almaktadır.

Konuya ilişkin olarak en çok üretkenlik gösteren kaynak 17 yayınlı International Maritime Health kaynağıdır. 7 yayınlı Marine Policy kaynağı ikinci sırada, 5 yayınlı Maritime Policy & Management kaynağı üçüncü sırada, 4 yayınlı BMC Public Health kaynağı ise dördüncü sırada yer almaktadır. Diğer kaynakların 1 ile 3 arasında değişen sayılarda yayınları bulunmaktadır.



Görsel 3. Kaynak Atıf İlişkileri Ağı

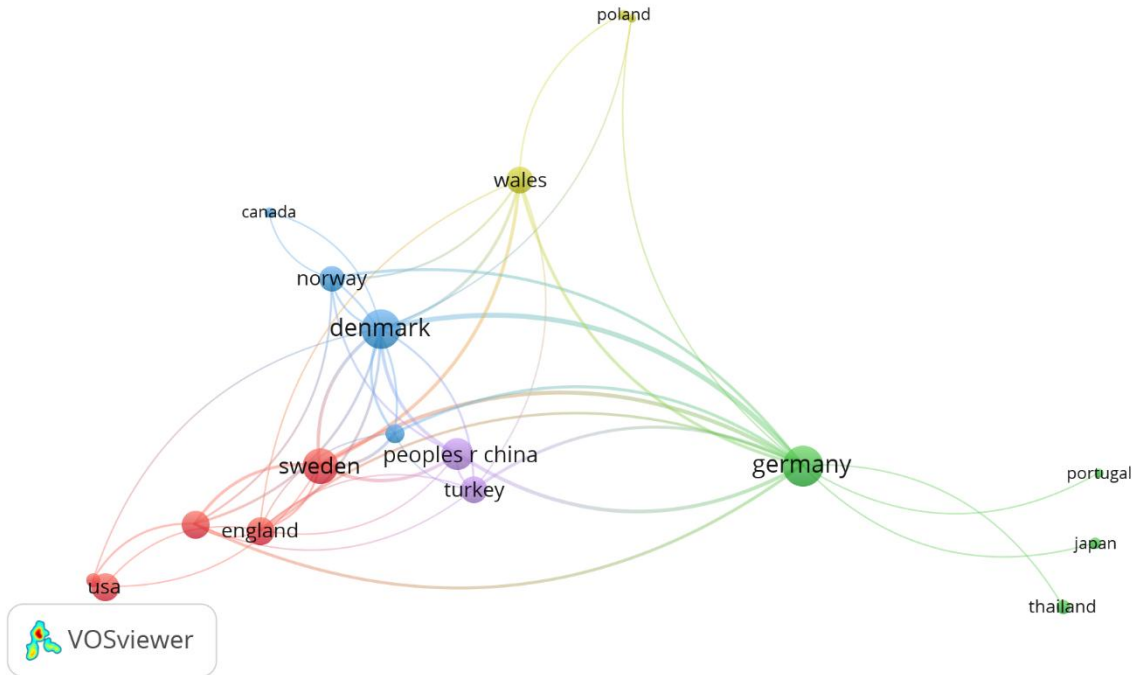
4.4. Ülke Atıf Analizi

Ülke atıf analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir ülkenin en az 1 yayına sahip olması ve ülkenin en az 10 atıf alması ölçütlerine dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 42 ülkeden 22'sinin bu ölçütleri sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve ülke atıf ilişkilerini gösteren Görsel 4, 5 küme ve 49 bağlantıdan oluşmaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) ölçütüne göre oluşturulan Görsel 4’de Almanya’nın yeşil, İsveç’in kırmızı, Çin’in mor, Danimarka’nın mavi ve Galler’in ise sarı-yeşil kümenin merkezini oluşturduğu görülmektedir. Bu ülkeler ülke atıf ilişkilerinin merkez noktalarını oluşturmaktadır.

Gemi insanların çalışma koşulları konusuyla ilgili yayınları en çok atıf alan ülke 213 atıfla Almanya’dır. Almanya’nın ardından 197 atıfla Danimarka ikinci sırada, 156 atıfla İsveç üçüncü sırada, 133 atıfla Çin dördüncü sırada ve 104 atıfla İngiltere ise beşinci sırada yer almaktadır.

Konuya ilişkin yayınlarıyla en çok üretkenlik gösteren ülke 11 yayınlı İsveç’tir. 10’ar yayınlı Danimarka ve Türkiye ikinci sırayı paylaşmaktadır. Ardından 9 yayınlı İngiltere üçüncü sırada yer alırken, Almanya ve Çin 7’şer yayınlı dördüncü sırayı paylaşmaktadır. Norveç ve Polonya ise 6’şar yayınlı beşinci sırayı paylaşmaktadır.



Görsel 4. Ülke Atıf İlişkileri Ağı

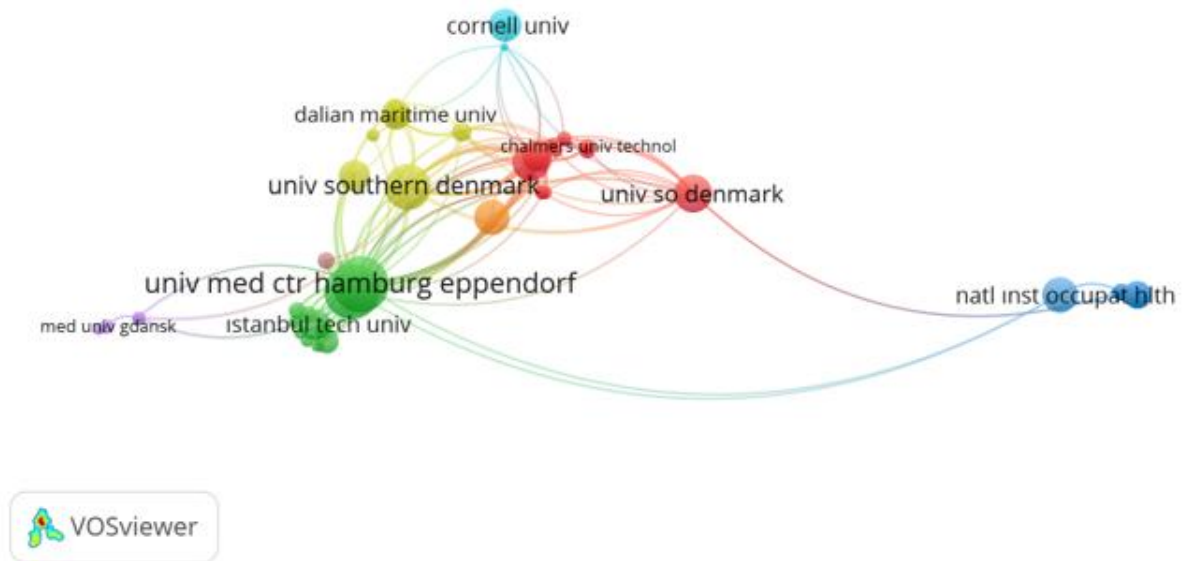
4.5. Kurum Atıf Analizi

Kurum atıf analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir kurumun en az 1 yayını ve en az 3 atıf alması ölçütlerine dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 154 kurumdan 95'inin bu ölçütleri sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve kurum atıf ilişkilerini gösteren Görsel 5, 8 küme ve 162 bağlantıdan oluşmaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) ölçütüne göre oluşturulan Görsel 5’de University of Southern Denmark, Linnaeus University, Cardiff University, University Medical Center Hamburg-Eppendorf, Institute for Occupational and Maritime Medicine Center for Health Protection ve Dalian Maritime University gibi kurumların kümelerin merkezlerine yerleştiği görülmektedir. Bu kurumlar kurum atıf ilişkileri ağının merkez bağlantılarını oluşturmaktadır.

University of Southern Denmark 197, University Medical Center Hamburg-Eppendorf 177, Institute for Occupational and Maritime Medicine Center for Health Protection 169, Cardiff University 79 ve Linnaeus University ise aldığı 70 atıf ile gemi insanlarına yönelik yayınlarına en çok atıf alan beş kurum niteliğindedir.

University of Southern Denmark yayın bağlamında 10 yayınlı en çok en çok üretkenlik gösteren kurum niteliğindedir. Bu kurumun ardından 5 yayınlı Karadeniz Teknik Üniversitesi ikinci sırada, 4 yayınlı Linnaeus University ise üçüncü sırada gelmektedir. Diğer tüm kurumların 1 ile 3 arasında değişen sayıda yayını bulunmaktadır.



Görsel 5. Kurum Atıf İlişkileri Ağı

4.6. Yazar Anahtar Kelimelerinin Ortak Kullanım Analizi

Ortak kelime analizi yayınların içeriğini incelemek amacıyla kelimeleri analiz birimi olarak kullanan bir yöntemdir. Bu yöntemde genellikle yazarların belirttiği anahtar kelimeler esas alınır. Analiz, kelimelerin aynı belgede birlikte yer almasına dayanır (Donthu vd., 2021; Cobo vd., 2011). Yazar anahtar kelimelerinin ortak kullanım analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir anahtar kelimenin en az 2 defa tekrarlanması ölçütüne dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 350 anahtar kelimeden 41'inin bu ölçütü sağladığı görülmüştür.

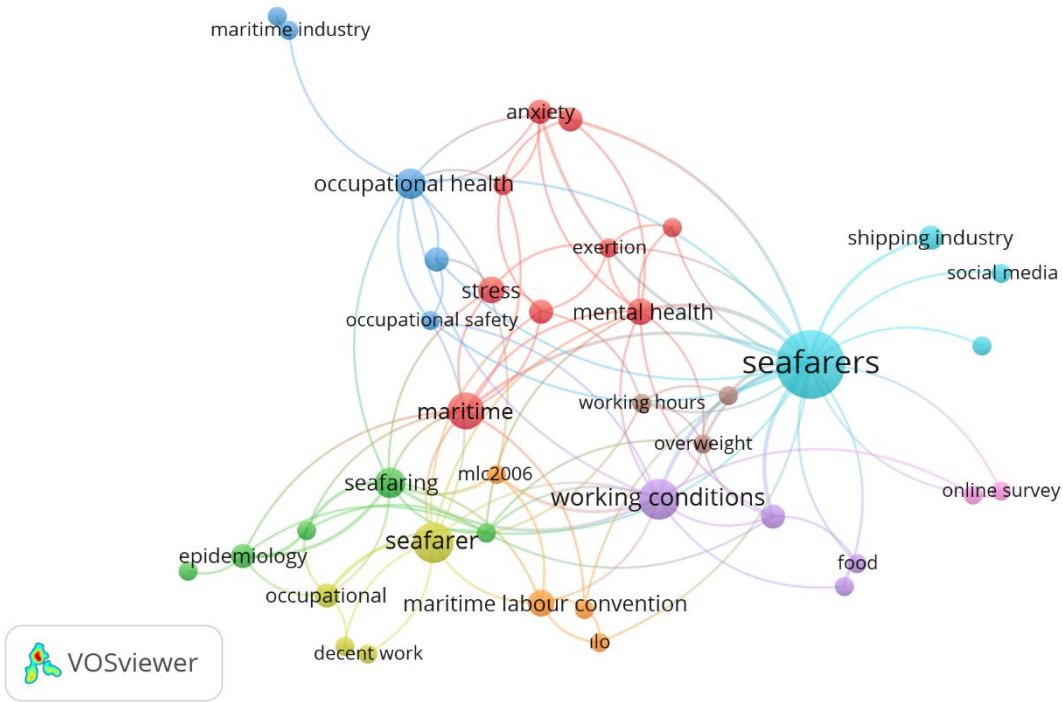
VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve yazar anahtar kelimelerinin ortak kullanım ilişkilerini gösteren Görsel 6, 9 küme ve 109 bağlantıdan oluşmaktadır. Görsel 6, VOSviewer üzerinden seçilen “ortaya çıkma” ağırlığı (weights: occurrences) ölçütüne göre oluşturulmuştur. Kırmızı kümede maritime, mental health, stress, anxiety, work environment gibi anahtar kelimelerin bir arada konumlanması gemi insanların çalışma koşullarıyla ilişkili olarak karşı karşıya kaldığı psikolojik ve mental sağlık sorunlarının literatürde temsil edildiğini kanıtlamaktadır.

Occupational health, occupational safety, maritime industry ve fishermen gibi anahtar kelimelerin yer aldığı mavi küme, gemi insanların çalışma koşullarıyla ilişkili olarak karşı karşıya kaldığı iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili teknik ve yapısal konuların literatürde çalışıldığını göstermektedir.

Yeşil-sarı ve turuncu kümelerde yoğunlaşan ILO, Maritime Labour Convention, MLC2006, decent work, occupational ve seafarer anahtar kelimeleri gemi insanların hukuki haklarına, çalışma standartlarına ve normatif çerçevelere odaklanan akademik çalışmaları yansıtmaktadır. Bu anahtar kelimelerin ortak kullanımı normatif yaklaşımların gemi insanların çalışma koşulları ile ilişkili literatüründe yer edindiğini göstermektedir.

Working condition, food, nutrition ve wellbeing gibi anahtar kelimelerin yer aldığı mor kümelenme, gemi insanların yaşam tarzı ile fiziksel sağlık göstergeleri arasındaki ilişkilere odaklanan akademik çalışmaları temsil etmektedir.

Turkuaz kümede yer alan seafarers, social media, occupational epidemiology ve shipping industry gibi anahtar kelimeler, yeni veri toplama yöntemleri ile dijitalleşmenin gemi insanlarına yönelik araştırmalarda yükselen bir eğilim olarak öne çıktığını göstermektedir.



Görsel 6. Yazar Anahtar Kelimelerinin Ortak Kullanım İlişkileri Ağı

4.7. Yayınların Bibliyografik Eşleşme Analizi

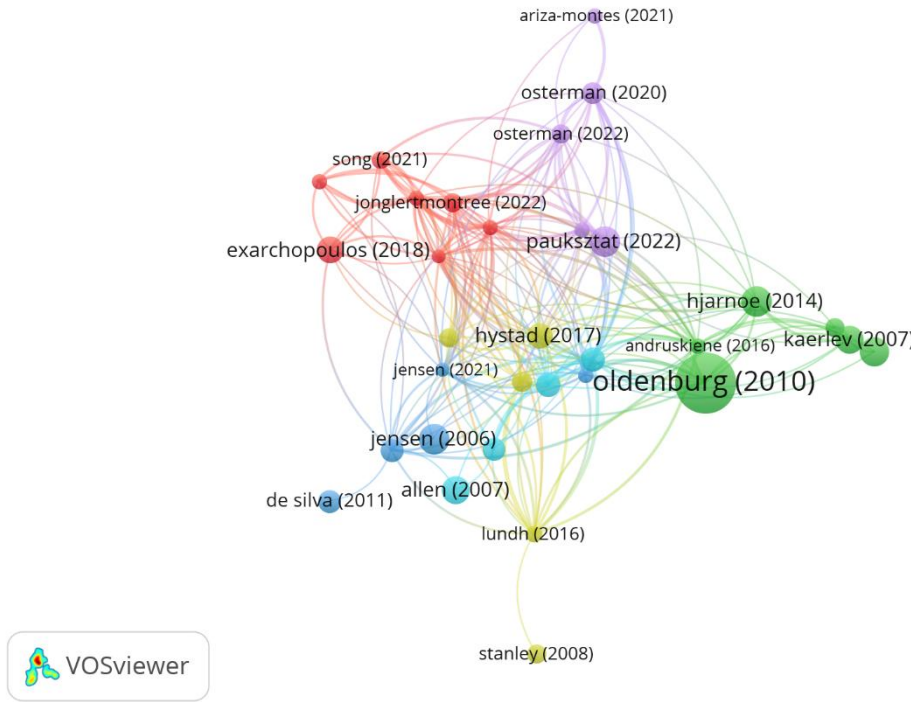
Bibliyografik eşleşme akademik yayınlar arasındaki kavramsal benzerlikleri, bu belgelerin ortak kaynaklara yaptıkları atıflar üzerinden analiz etmeye yönelik bir bibliyometrik yöntemdir. Özellikle yeni yayımlanmış ve henüz sınırlı sayıda atıf almış akademik yayınların değerlendirilmesinde etkin bir araç olarak öne çıkmaktadır. İki ya da daha fazla belge aynı çalışmalara atıfta bulunuyorsa bu belgeler bibliyografik olarak eşleşmiş kabul edilmekte ve aralarındaki içeriksel yakınlık bu yolla ölçülebilmektedir (Pandey vd., 2024).

Yayınların bibliyografik eşleşme analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir yayının en az 10 atıf alması ölçütüne dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 97 yayından 39'nunun bu ölçütü sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve yayınların bibliyografik eşleşme ilişkilerini gösteren Görsel 7, 6 küme ve 211 bağlantıdan oluşmaktadır. Bu bağlantılar, yayınlar arasındaki bibliyografik atıf ilişkilerini ve bu ilişkilerin yoğunluğunu ifade etmektedir. Yayınların birbirlerine yaptıkları atıflar ve bu atıfların sayısal gücü, aralarındaki içeriksel yakınlığın derecesini ortaya koymaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) kriterine göre oluşturulan Görsel 7’de Oldenburg (2010), Lundh (2016), Jensen (2006), Uğurlu

(2017), Pauksztat (2022) ve Exarchopoulos (2018) yazarlarına ait yayınlar farklı renklerdeki kümelerin merkezlerini oluşturmuştur.

Gemi insanların çalışma koşullarına yönelik yayınlarda en fazla bibliyografik eşleşmeye sahip olan yayınlar sırasıyla 169 atıfla Oldenburg (2010), 61 atıfla Lillie (2004), 43'er atıfla Hjarnoe (2014), Pauksztat (2022) ve Jensen (2006), 39 atıfla Novalbos (2008) ve 38 atıfla Kaerlev (2007) şeklinde sıralanmıştır.



Görsel 7. Yayınların Bibliyografik Eşleşme İlişkileri Ağı

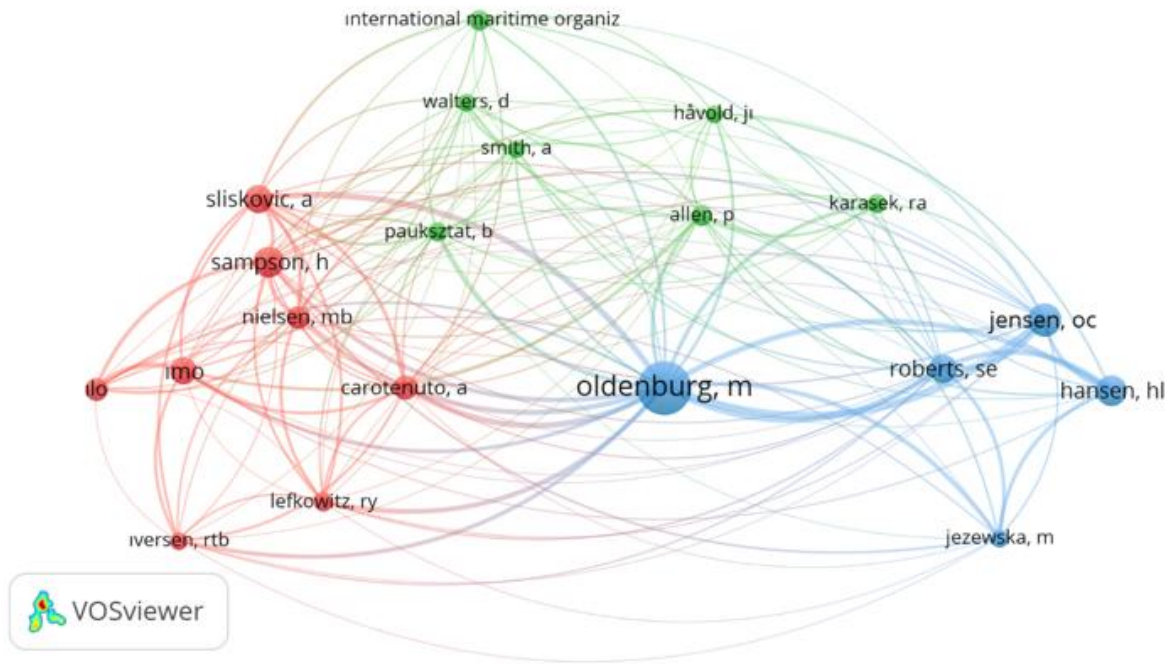
4.8. Yazarların Eş Atıf Analizi

Eş atıf analizi araştırma alanını temsil etmesi için seçilen ögenin farklı bir yayında aynı referans ile birlikte görünmeleri sonucunda oluşmaktadır (Zhao, 2006). Yazarların eş atıf analizine dayalı olarak VOSviewer üzerinden bir yazarın en az 10 atıf alması ölçütüne dayalı olarak analiz yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu toplam 2327 yazardan 21'inin bu ölçütü sağladığı görülmüştür.

VOSviewer aracılığıyla elde edilen ve yazarların eş atıf ilişkilerini gösteren Görsel 8, 3 küme ve 155 bağlantıdan oluşmaktadır. VOSviewer üzerinden seçilen “atıf” ağırlığı (weights: citation) ölçütüne göre oluşturulan Görsel 8’de M. Oldenburg, O. C. Jensen, P. Allen, A. Smith

ve H. Sampson gibi yazarlar, yazar eş atıf ilişkileri ağını oluşturan farklı renklerdeki kümelerde merkez yazarlar olarak konumlanmıştır.

Yapılan yazar eş atıf analizine göre denizcilik sektöründe gemi insanlarının çalışma koşulları konusundaki literatürde en fazla birlikte atıf alan yazarlar sırasıyla M. Oldenburg (82 eş atıf), O.C. Jensen (31 eş atıf), H. Sampson ve H.L. Hansen (27'şer eş atıf), S.E. Roberts (24 eş atıf) ve A. Sliskovic (22 eş atıf) olmuştur. Bu durum, söz konusu yazarların bu alandaki bilimsel etki düzeylerinin yüksek olduğunu ve birbirleriyle ilişkili çalışmalarda sıkça referans gösterildiklerini ortaya koymaktadır.



Görsel 8. Yazarların Eş Atıf Analiz İlişkileri Ağı

5. Sonuç ve Değerlendirme

Gemi insanlığı yüksek riskli bir meslek olarak kabul edilmekte ve bu mesleği icra etmenin güvenlik ve sağlık boyutları, hem donatanlar hem de gemi insanları açısından büyük bir endişe kaynağı oluşturmaktadır. Gemilerdeki çalışma koşulları, halihazırda dünya genelinde görev yapan 1 milyon 800 bin gemi insanının güvenlik ve sağlığı üzerinde doğrudan etkili olması nedeniyle son derece önemli bir konudur. Bu önem, sadece gemi insanları açısından bağlayıcılık ifade etmeyip, dünya ticaretinin çok büyük bir bölümü deniz yolu üzerinden gemiler vasıtasıyla gerçekleştiği için küresel ekonomi ve deniz taşımacılığının rekabet gücü açısından da bağlayıcılık ifade etmektedir.

Bu çalışma, gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik literatürün yapısal özelliklerini ortaya koymak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Web of Science veri tabanından elde edilen 97 akademik yayın ile gerçekleştirilen analiz sonucunda gemi insanlarının çalışma koşullarına ilişkin araştırma eğilimleri, öne çıkan kavramsal odaklar ve akademik üretimin yöneldiği yapılar ortaya koyulmuştur.

Çalışmanın kendine özgü birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan biri bibliyometrik analizin sadece Web of Science veri tabanında indekslenen yayınlara dayandırılmış olmasıdır. Analizde Scopus, PubMed ve diğer uluslararası veri tabanlarında yer alan fakat Web of Science veri tabanında indekslenmeyen çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Sınırlılıklardan bir diğeri Web of Science veri tabanında gemi insanlarının çalışma koşullarına ilişkin arama yapılırken arama anahtar kelimelerinin “seafarers” (gemi insanları) ve “working condition” (çalışma koşulları) kelimeleri ile sınırlı olmasıdır. Sınırlılıklardan bir diğeri ise Web of Science veri tabanında aramanın “topic” (başlık, özet, sistem tarafından atanan ek anahtar kelimeler (keyword plus) ve yazar tarafından belirlenen anahtar kelimeler) ölçütü seçilerek yapılmış olması ve verilerin 1992-2025 yılları arasındaki yayınlardan oluşmuş olmasıdır. Çalışmanın bir diğeri sınırlılığı ise bulguların zaman içinde göstereceği değişikliklerle ilgilidir. Bibliyometrik analizler dinamik ve sürekli gelişen bir akademik üretim alanını sabit bir anlık görüntüyle ele almaktadır. Bu nedenle elde edilen bulgular zaman içinde değişebilecek eğilimleri yansıtmada sınırlı kalabilmektedir.

Çalışma kapsamında yazar, kaynak, ülke ve kurum düzeyinde gerçekleştirilen analizler belli yazarların, yayınların, ülkelerin ve kurumların gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik bilimsel çalışmalara yön veren aktörler olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede, ortak yazar analizinden elde edilen bulgular akademik açıdan gemi insanı çalışma koşulları konusuna ilişkin en güçlü iş birliğinin Olaf Chresten Jensen, Despena Andrioti Bygvraa, Fereshteh Baygi, Marina Lisotette Fotteler ve Marcus Oldenburg gibi yazarlar arasında geliştiğini göstermektedir. Yazar atıf analizinden ulaşılan bulgular gemi insanlarının çalışma koşullarıyla ilgili gerçekleştirilen çalışmalarda en çok atıf alan yazarların Marcus Oldenburg, Xaver Baur, Clara Schlaich, Cecilia Osterman, Anja Leppin ve Emma Wadsworth olduğunu gösterirken, en çok üretkenlik gösteren yazarların ise Olaf Chresten Jensen, Marcus Oldenburg, Despena Andrioti Bygvraa, Özkan Uğurlu, Emma Wadsworth ve Cecilia Osterman olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülke atıf analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular Almanya, İsveç, Çin, Danimarka ve Galler'in ülke atıf ilişkileri ağı içinde merkez ülkeler olduğunu göstermektedir. Ayrıca Almanya, Danimarka, İsveç, Çin ve İngiltere gemi insanlarının çalışma koşulları ile ilgili çalışmaları en çok atıf alan ülkeler konumundayken, İsveç, Danimarka, Türkiye, İngiltere, Almanya, Çin, Norveç ve Polonya konuya ilişkin en çok akademik üretkenlik gösteren ülkeler konumundadır.

Kaynak atıf analizi sonucu elde edilen bulgular Journal of Occupational Health kaynağının gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik en fazla atıf alan kaynak olduğunu göstermektedir. International Maritime Health, Maritime Policy & Management, Marine Policy ve Occupational Medicine-Oxford kaynakları da aldıkları yüksek atıf sayıları ile konuya ilişkin literatürün önemli kaynakları arasında yer almaktadır. International Maritime Health, Marine Policy, Maritime Policy & Management ve BMC Public Health gibi kaynakların da gemi insanlarının çalışma koşullarına ilişkin olarak yüksek akademik üretkenlik gösteren kaynaklar olduğu görülmüştür.

Kurum atıf analizinden elde edilen bulgulardan University of Southern Denmark, Institute for Occupational and Maritime Medicine Center for Health Protection, Cardiff University ve Linnaeus University gibi kurumların gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik yayınlarda en çok atıf alan kurumlar olduğu görülmektedir. University of Southern Denmark, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Linnaeus University ise konuya ilişkin en çok akademik üretkenlik gösteren kurumlar niteliğindedir.

Yazar anahtar kelimelerinin ortak kullanımına yönelik analiz bulguları seafarers, working conditions, seafaring, mental health, maritime, occupational health, seafarer, health ve anxiety kelimelerinin yazarlar tarafından en sık birlikte kullanılan anahtar kelimeler arasında yer aldığını ortaya koymaktadır.

Yayınlara bibliyografik eşleşme analizi sonucunda elde edilen bulgular gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik en fazla bibliyografik eşleşmeye sahip yayınların Oldenburg (2010), Lillie (2004), Hjarnoe (2014), Pauksztat (2022), Jensen (2006), Novalbos (2008) ve Kaerlev (2007) tarafından gerçekleştirilen yayınlar olduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan, yazar eş atıf analizinin bulgularına göre denizcilik sektöründe gemi insanlarının çalışma koşullarına yönelik literatürde en fazla birlikte atıf alan yazarlar M. Oldenburg, O.C. Jensen, H. Sampson, H.L. Hansen, S.E. Roberts ve A. Sliskovic olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Web of Science veri tabanında “seafarers” ve “working conditions” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan arama sonucu ulaşılan 97 akademik çalışmanın bibliyografik

analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda gemi insanların çalışma koşullarına yönelik araştırma eğilimleri, öne çıkan kavramsal odaklar ve akademik üretimin yöneldiği yapılar detaylı biçimde ortaya koyulmuştur. Analiz sonucunda gemi insanı çalışma koşulları konusunun sadece fiziksel boyutuyla değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal boyutlarıyla da ele alınması gereken çok katmanlı bir unsur olduğu ortaya çıkmaktadır.

Dünyanın en riskli mesleklerinden biri olarak kabul edilen ve yaklaşık 2 milyon kişilik küresel bir iş gücünü temsil eden gemi insanların, çalışma koşullarına ilişkin Web of Science veri tabanında 1992-2025 yılları arasında yayımlanmış yalnızca 97 akademik çalışma bulunmaktadır. 34 yıllık süre zarfında toplam 97 akademik çalışmanın yayınlanmış olması, konuya ilişkin yılda yaklaşık 3 yayının üretildiği anlamına gelmektedir. Bu durum ise gemi insanların çalışma koşullarına yönelik çalışmaların literatürde hâlâ görece sınırlı düzeyde ele alındığını göstermektedir. Bu bağlamda, denizcilik sektörünün küresel ekonomideki stratejik rolü göz önüne alındığında gemi insanların çalışma koşullarına yönelik bilimsel ilginin daha fazla teşvik edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Özellikle, ilerleyen dönemlerde gemi insanların çalışma koşullarının yalnızca fiziksel boyutlarıyla değil, aynı zamanda psikolojik iyilik hâli, sosyal destek sistemleri, dijitalleşmenin etkisi ve hukuki düzenlemeler gibi çok boyutlu perspektiflerle ele alan kapsamlı, ampirik ve karşılaştırmalı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Adebisi, Y. A., Jimoh, N. D., Ogunkola, I. O., Aroyewun, T. F., Oseghale, M., Ilesanmi, E. B., Fadele, P., Olayemi, A. H. ve Lucero-Prisno, D. E. (2022). Self-Medication Practices Among Seafarers: A bibliometric Review. *International Maritime Health*, 73(3), 117–118.
- Aguda, O. (2017). Maritime Labour Convention 2006: Implications for Seafarers Afterdecade. *Nnamdi Azikiwe University Journal of International Law and Jurisprudence*, 8(2), 125-134.
- Ay, C., Seyhan, A. ve Bal Beşikçi, E. (2023). An Overview of Maritime Psychology Through Bibliometric Analysis: Present state and future prospects. *Ocean Engineering*, 291, 116401.
- Bakker, A. B. ve de Vries, J. D. (2021). Job Demands-Resources Theory and Self-Regulation: New explanations and Remedies for Job Burnout. *Anxiety, Stress & Coping*, 34(1), 1–21.

- Carey, L. (2017). The Maritime Labour Convention, 2006: The Seafarer and the Fisher. *Australian and New Zealand Maritime Law Journal*, 31(1), 14-36.
- Carotenuto, A., Molino, I., Fasanaro, A. M. ve Amenta, F. (2012). Psychological stress in Seafarers: A review. *International Maritime Health*, 63(4), 188–194.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E. VE Herrera, F. (2011). Science Mapping Software Tools: Review, Analysis, and Cooperative Study Among Tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402.
- Csikszentmihalyi, M. (2013). Flow: The Psychology of Happiness. Random House.
- Çelik Maşalacı, B. (2024). A Bibliometric Analysis of Mental Health and Wellbeing of Seafarers. *Marine Science and Technology Bulletin*, 13(1), 56-65.
- Deniz İş Kanunu (1967). 29.04.1967 tarihli ve 12586 sayılı Resmî Gazete.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. ve Lim, W. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Ellegaard, O. ve Wallin, J. (2015). The Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is The Impact?. *Scientometrics*, 105, 1809–1831.
- Engeser, S. ve Rheinberg, F. (2008). Flow, Performance and Moderators of Challenge-Skill Balance. *Motivation and Emotion*, 32(2), 158–172.
- Hayat, M., Shang, K.-C. ve Lirn, T.-C. (2024). A Bibliometric Study Based on Seafarers Psychological Issues: Hotspots Research and Future Agenda. *Maritime Policy & Management*, 51(4), 478–496.
- Hayes-Mejia, R. ve Stafström, M. (2024). Wellbeing and Happiness and Their Association With Working Conditions at Sea: A Cross-sectional Study Among the Global Workforce of Seafarers. *The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing*, 61, 1-12.
- ILO (1996). Accident Prevention on Board Ship at Sea and in Port (2nd ed.). Geneva: International Labour Organization.
- ILO (2006). Maritime Labour Convention. Geneva: International Labour Office.

- Jensen, O. C., Sørensen, J. F. L., Thomas, M., Canals, M. L., Nikolic, N. ve Hu, Y. (2006). Working Conditions in International Seafaring. *Occupational Medicine*, 56(6), 393-397.
- Jiang, Y., Wan, Z., Chen, J. ve Wang, Z. (2021). Knowledge Mapping of Seafarers Health Research: A Bibliometric Analysis. *Maritime Policy & Management*, 48(6), 692–705.
- Kaparthi, S. (2005). A Bibliometric Analysis. *Journal of Decision Systems*, 14, 157-177.
- Lazarides, M., Lazaridou, I. ve Papanas, N. (2023). Bibliometric Analysis: Bridging Informatics With Science. *The International Journal of Lower Extremity Wounds*, 2023, 1-3.
- Nakamura, J. ve Csikszentmihalyi, M. (2009). Flow theory and research. In C. Snyder ve S. Lopez (Ed.), *Oxford Handbook of Positive Psychology* (pp. 195–206). Oxford University Press.
- Oldenburg, M., Baur, X. ve Schlaich, C. (2010). Occupational Risks and Challenges of Seafaring. *Journal of Occupational Health*, 52(5), 249-256.
- Pandey, D.K., Hassan, M.K., Kumari, V., Zaied, Y.B. ve Rai, V.K. (2024). Mapping The Landscape of FinTech in Banking and Finance: A Bibliometric Review. *Research in International Business and Finance*, 67, 8.
- Park, Y. (2016). Policy Recommendation on deficient Supply of Seafarers in Korea. *KMI International Journal of Maritime Affairs and Fisheries*, 8(1), 65-79.
- Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Sharma, M. (2021). Visualisation and Bibliometric Analysis of Worldwide Research Trend of Stress Among Seafarer: An Extensive Publication Analysis. *International Maritime Health*, 72(1), 64–75.
- UK Maritime and Coastguard Agency (2022). MGN 471 (M) Amendment 1 maritime labour convention, 2006 definitions. Erişim Adresi: <https://www.gov.uk/government/publications/mgn-471-m-maritime-labour-convention-2006-definitions/mgn-471-m-amendment-1-maritime-labour-convention-2006-definitions>. (30.03.2025).
- Umasangadji, F., Wijaya, R. ve Almuzani, N. (2024, August). Systematic Literature Review and Bibliometric Analysis: Seafarer Supply and Demand. *Dinasti International Journal of Education Management and Social Science*, 5(6), 2274–2285.

- Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1995). Organizational Analysis in North America and Europe: A comparison of Co-Citation Networks. *Organization Studies*, 16(3), 503-526.
- Wagman, P., Håkansson, C. ve Jonsson, H. (2015). Occupational Balance: A scoping Review of Current Research and Identified Knowledge Gaps. *Journal of Occupational Science*, 22(2), 160–169.
- Yorulmaz, M. (2018). The Relationships Between Seafarers Job Satisfaction, Task and Contextual Performance. *Journal of ETA Maritime Science*, 6(4), 349-363.
- Yorulmaz, M., Büyük, N., & Akarsu, U. B. (2022). Bibliometric Analysis of Studies in The National Literature on Organizational Behavior Topics in The Maritime Field. *International Journal of Economics and Political Sciences Academic Researches*, 6(15), 23–51.
- Yorulmaz, M. ve Canbaz, Ö. (2023). Gemi İnsanlarını Konu Alan Ulusal Literatürdeki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 6(2), 122–144.
- Zhao, D. (2006). Towards All-Author Co-Citation Analysis. *Information Processing & Management*. 42(6), 1578- 1591.